

SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV-1010. Tālrunis: 67830735, 67210274. Fakss:
67830770. E-pasts: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2024. gada 30. oktobrī

Satversmes tiesas 1. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Irēna Kucina, tiesneses Anita Rodiņa un Jautrīte Briede,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto [..] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs) pieteikumu par lietas ierosināšanu (ieteikums Nr. 114/2024),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu atzīt Ministru kabineta 2011. gada 25. janvāra noteikumu Nr. 75 “Noteikumi par aktīvo nodarbinātības pasākumu un preventīvo bezdarba samazināšanas pasākumu organizēšanas un finansēšanas kārtību un pasākumu īstenotāju izvēles principiem” (turpmāk – Noteikumi) 34.² punkta skaitli un vārdus “90 dienu laikā” (turpmāk – apstrīdētā norma) par neatbilstošiem Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 107. pantam un spēkā neesošiem no pamattiesību aizskāruma rašanās brīža.

2. Noteikumu 34.² punkts noteic, ka norēķinus ar izglītības iestādi par apmācību izdevumiem aģentūra veic, ja bezdarbnieks vai darba meklētājs 90 dienu laikā pēc apmācības pabeigšanas ir saņēmis šo noteikumu 21. punktā minēto zināšanas apliecinošo dokumentu. Norēķinu veic 30 dienu laikā no dienas, kad

izglītības iestāde ir iesniegusi rēķinu un pārskatu par apmācību norisi. Aģentūra veic avansa maksājumu līdz 20 procentu apmērā no apmācību kupona vērtības, ja izglītības iestāde ir iesniegusi avansa rēķinu.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata ir ierosināma lieta, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības nav mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 3. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par Ministru kabineta noteikumu atbilstību augstāka juridiska spēka tiesību normām. Pieteikumā ir apstrīdēta Ministru kabineta noteikumu normas satversmība, tādēļ pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktam persona pieteikumu Satversmes tiesā var iesniegt tikai Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā. Pieteikuma iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktās prasības.

6. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmo daļu konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt ikviena persona, kura uzskata, ka tai Satversmē noteiktās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai. Savukārt Satversmes tiesas likuma 19.² panta sestās daļas 1. punkts prasa pieteikumā pamatot, ka ir aizskartas pieteikuma iesniedzēja Satversmē ietvertās pamattiesības.

Personas pamattiesību aizskārums ir konstatējams, ja: pirmkārt, personai Satversmē ir ietvertas konkrētas pamattiesības, proti, apstrīdētā norma ietilpst

konkrēto pamattiesību tvērumā; otrkārt, tieši apstrīdētā norma aizskar personai Satversmē ietvertās pamattiesības (sk. *Satversmes tiesas 2016. gada 23. novembra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2016-02-01 5. punktu*). Proti, jāpastāv tiešai saiknei starp personas pamattiesību aizskārumu un pieteikumā apstrīdēto normu (sk. *Satversmes tiesas 2010. gada 18. februāra sprieduma lietā Nr. 2009-74-01 12. punktu*).

Pieteikuma iesniedzējs ir kapitālsabiedrības, kas nodarbojas ar transportlīdzekļu vadītāju apmācību, (turpmāk – autoskola) valdes priekšsēdētājs un vienīgais darbinieks. Autoskola pieteicās Nodarbinātības valsts aģentūras (turpmāk – Aģentūra) īstenotajās programmās par tās klientu – bezdarbnieku un mūžizglītības programmas dalībnieku – apmācību autovadītāja kvalifikācijas iegūšanai. Aģentūra veica avansa maksājumus autoskolai par īstenoto transportlīdzekļu vadītāju apmācību tās klientiem. Pēc teorētisko un praktisko apmācību pabeigšanas daļa no apmācāmajiem 90 dienu laikā nenokārtoja transportlīdzekļu vadītāja kvalifikācijas iegūšanas eksāmenu un nesaņēma transportlīdzekļa vadītāja apliecību. Aģentūra konstatēja, ka autoskola atbilstoši apstrīdētajai normai nav iesniegusi rēķinu un pārskatu par apmācību norisi, un svītvoja to no izglītības piedāvājumu saraksta tās īstenotajās programmās.

Pieteikuma iesniedzējs norāda, ka, pamatojoties uz apstrīdēto normu, Aģentūra atsakās atmaksāt autoskolas rēķinus par klientiem, kuri autovadītāja kvalifikāciju ieguva vēlāk par 90 dienām, kā arī pieprasa atmaksāt par šiem klientiem saņemtos avansa maksājumus. Tādējādi apstrīdētā norma liedzot Pieteikuma iesniedzējam kā autoskolas darbiniekam saņemt atlīdzību par izdarīto darbu un aizskarot viņam Satversmes 107. pantā ietvertās tiesības saņemt veiktajam darbam atbilstošu samaksu.

Satversmes tiesas judikatūrā atzīts, ka par Satversmes 107. pantā ietverto tiesību uz darba samaksu subjektiem atzīstami darbinieki un citas fiziskās personas, kuras, īstenojot Satversmes 106. pantā noteiktās tiesības uz darbu, ir brīvi izvēlējušās nodarbošanos un darbavietu atbilstoši savām spējām un kvalifikācijai (sk. *Satversmes tiesas 2012. gada 8. novembra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2012-04-03 17.2. punktu*). Satversmes 107. pants attiecas uz darba tiesiskajām attiecībām – tādām tiesiskajām attiecībām, kuras uz darba līguma pamata radušās starp darba ņēmēju un darba devēju un kuras regulē

Darba likums (*sk. Satversmes tiesas 2022. gada 29. septembra sprieduma lietā Nr. 2022-08-01 11. punktu*).

Apstrīdētā norma noteic kārtību, kādā Aģentūra norēķinās ar autoskolu par apmācību izdevumiem. Tā neattiecas uz darba samaksas kārtību starp izglītības iestādi un tās darbiniekiem. Tādējādi pieteikumā nav pamatots, kā tieši apstrīdētā norma aizskar Pieteikuma iesniedzēja Satversmes 107. pantā ietvertās tiesības saņemt veiktajam darbam atbilstošu samaksu.

Līdz ar to pieteikums neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmās daļas un sestās daļas 1. punkta prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu, Satversmes tiesas 1. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [..] pieteikuma (pieteikums Nr. 114/2024).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

Irēna Kucina